

# การพัฒนาตัวบ่งชี้การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

The Development of Professional Learning Community Indicator of Pariyattidhamma  
Schools in General Education Division Under the Office of National Buddhism

พระมหาสิทธิคำ หงษา<sup>1\*</sup> มัณฑนา อินทุสมบัติ<sup>2</sup> และสมาน นาวาลิทธิ<sup>3</sup>

<sup>1</sup>นักศึกษาลัทธิสุตตปริยัติบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

<sup>2</sup>ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

<sup>3</sup>ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหาดคัมภีร์ ตำบลหาดคัมภีร์ อำเภอปากชม จังหวัดเลย

\* Corresponding Author E-mail : [moonloei@hotmail.com](mailto:moonloei@hotmail.com)

## บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาตัวบ่งชี้การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ 2) ตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลการวัดการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารและครูสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จำนวน 800 รูป/คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage random Sampling) การวิเคราะห์องค์ประกอบขั้นต้น โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis) ใช้วิธีหมุนแกนแบบตั้งฉาก โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปและวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน และการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลเชิงทฤษฎีและกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยใช้โปรแกรมลิสเรล 8.52 ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการสร้างและการพัฒนาตัวบ่งชี้การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (exploratory factor analysis; EFA) ได้ 6 องค์ประกอบหลัก มีจำนวน 47 ตัวบ่งชี้

2. ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยมีค่าสถิติดังนี้ ค่า  $\chi^2 = 818.01$  ค่า df = 833 ค่า p-value = 0.64 GFI = 0.92 AGFI = 0.90 SRMR = 0.03 RMSEA = .00 CN = 437.67  $\chi^2/df = .98$  ซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัยและสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

**คำสำคัญ:** การพัฒนาตัวบ่งชี้, ชุมชนแห่งการเรียนรู้

## ABSTRACT

This research study was aimed to 1) develop the indicators on being the professional learning community of Pariyattidhamma schools in general education division under the office of National Buddhism and 2 ) verify the consistency of measuring model on being the Professional learning community of Pariyattidhamma schools in general education division under the office of National Buddhism and the empirical data. The samples used in the study were 800 administrators and teachers (monk/person) obtained from the multi-stage random sampling. The analysis of initial components was conducted by using the exploratory factor analysis via perpendicular rotation axis method by using the computer package, confirmatory factor analysis, and the verification of consistency between theoretical model and empirical data was monitored by using LISREL 8.52 program.

The findings revealed that:

1. In accordance with the result of establishment and indicators' development on being the professional learning community of Pariyattidhamma schools in general education division under the office of National Buddhism by using exploratory factor analysis (EFA), it was able to classify into 6 main components and 47 indicators i.e.

2 . In relation to the result of the model's verifying the consistency on being the Professional learning community of Pariyattidhamma schools in general education division and empirical data, it found that the model was consistent with the empirical data by viewing the statistical values as follows:  $\chi^2 = 818.01$ ,  $df = 833$ ,  $p\text{-value} = 0.64$ ,  $GFI = 0.92$ ,  $AGFI = 0.90$ ,  $SRMR = 0.03$ ,  $RMSEA = 0.00$ ,  $CN = 437.67$ ,  $\chi^2/df = .98$  this was regarded with the purposes of this research study and it was also consistent with the setting hypothesis.

**Keywords :** Indicator Development, Professional Learning Community

## ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเปลี่ยนแปลงโลกของการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นโลกแห่งการศึกษาได้เปลี่ยนแปลงไปค่อนข้างมากในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา การศึกษาที่ยอมรับกันว่าเป็นการสร้างความรู้ ความสามารถ และพัฒนาศักยภาพของคน ได้แก่การศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเป็นการให้โอกาสแก่ผู้เรียนทุกคนได้มีโอกาสรับรู้ เพิ่มพูนความรู้ และประสบการณ์ วิเชียร วิทย์อุดม (2548) ซึ่งเห็นว่า ผู้นำเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการบริหารงานในองค์การ องค์การจะประสบผลสำเร็จหรือล้มเหลวในการดำเนินงานนั้น ปัจจัยที่สำคัญที่สุดก็คือ ผู้นำ จึงจะมีประโยชน์อย่างแท้จริงต่อองค์การและชุมชน

ชุมชนแห่งการเรียนรู้ (Professional Learning Community : PLC) เป็นการบริหารอีกรูปแบบหนึ่งซึ่งเหมาะสมกับองค์การสมัยใหม่ที่จะก้าวสู่ความสำเร็จขององค์การ องค์การสมัยใหม่มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องบูรณาการระบบการบริหารให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ ที่เกิดขึ้น ทั้งนี้ เพื่อพัฒนาองค์การสู่ความเป็นเลิศ และให้บรรลุเป้าหมายในเชิงคุณภาพ มากกว่าเชิงปริมาณ BrentWilson & Martin Ryder (2009) ได้

นำเสนอขนาดสภาพของชุมชนแห่งการเรียนรู้มีทางเลือก 3 ทางเลือก (Three scenarios) ในการสร้างพลวัตการเรียนรู้ในชุมชน (Dynamic learning communities) ที่จะเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ได้คือต้องมีการเรียนรู้ในพื้นที่ (Workplace Learning), วัฒนธรรมทางวิชาการ (Academic Culture)

การพัฒนาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ได้นั้น จะต้องมีการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนร่วมกันกับบุคคลและแหล่งการเรียนรู้ ในการแสวงหาความรู้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีกิจกรรมในการเรียนรู้ต่างๆ ร่วมกันจะเป็นการสร้างองค์ความรู้ใหม่ รวมทั้งมีการพัฒนาหลักสูตรที่เอื้อต่อการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับความถนัด ความสามารถ ศักยภาพของผู้เรียน สอดคล้องกับแนวคิดของ Goker (2006) กล่าวสนับสนุนว่า การพัฒนาสถาบันการศึกษาไปสู่ความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้จำเป็นต้องเป็นงานที่ผู้บริหารสถานศึกษาไม่ใช่เป็นเพียงผู้สั่งการ แต่จะเป็นกุญแจที่สำคัญจะขับเคลื่อนแนวคิดก้าวลงสู่การปฏิบัติ จนสามารถบรรลุเป้าหมาย ดังนั้น การสร้างโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ที่แท้จริง สถาบันการศึกษานั้น จำต้องมีบรรยากาศน่าอยู่ นำเรียนรู้และเป็นแหล่งประเทืองปัญญา จึงจะพัฒนาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาให้มีประสิทธิภาพอย่างแท้จริงต่อไป

### วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาสังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ
2. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลการวัดการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติกับข้อมูลเชิงประจักษ์

### วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methodology) เพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ เพื่อทดสอบความสอดคล้องของโมเดลการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. การพัฒนาตัวบ่งชี้การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติโดยศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับหลักการและองค์ประกอบการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จากเอกสาร หลักฐาน หนังสือ บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยการวิเคราะห์เอกสาร (Documentary Analysis) สังเคราะห์ร่างตัวบ่งชี้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาดำเนินการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 12 รูป/คน แล้วจึงนำมาสรุปจัดทำเป็นตัวบ่งชี้ สำหรับใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมาทำการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis) นำข้อมูลที่ได้จากการตัดลดด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis) แล้วสร้างเป็นแบบสอบถามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis)

2. การตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลการวัดการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติกับข้อมูลเชิงประจักษ์

2.1 ประชากรที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงประจักษ์ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาที่ปฏิบัติการสอน สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ในปีการศึกษา 2556 จำนวน 14 กลุ่ม จำนวน 4,918 รูป/คน การสุ่มตัวอย่างการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Mult-Stage Sampling) กลุ่มตัวอย่างตามขนาดของโรงเรียนประกอบด้วย 1) ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 69 รูป 2) ครู จำนวน 731 รูป/คน รวมทั้งสิ้น 800 รูป/คน

## 2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีจำนวน 2 ชุด ดังนี้

1) แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้างเกี่ยวกับตัวบ่งชี้ เป็นการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจำนวน 12 รูป/คน คือ (1) พระภิกษุ จำนวน 10 รูป คือผู้อำนวยการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา 4 รูป ผู้อำนวยการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จำนวน 4 รูป นักวิชาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ จำนวน 1 รูป และนักวิชาการอิสระ จำนวน 1 รูป (2) คฤหัสถ์ จำนวน 2 คน ประกอบด้วย นักวิชาการจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จำนวน 1 คน และนักวิชาการจากมหาวิทยาลัยราชภัฏ 1 คน

2) แบบสอบถามใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารและครูจำนวน 800 รูป/คน

## 2.3 วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังรายละเอียดต่อไปนี้ (1) ผู้วิจัยทำบันทึกถึงสำนักงานบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์ เพื่อทำหนังสือขอความร่วมมือไปยังโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง (2) ผู้วิจัยจัดส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างให้ช่วยอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามโดยส่งทางไปรษณีย์และจัดส่งด้วยตนเอง จำนวน 14 กลุ่ม ซึ่งเกินกว่าจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด จำนวน 800 ฉบับ และได้กลับคืนมา 797 ฉบับ นำแบบสอบถามที่รวบรวมมาได้ทำการตรวจสอบความถูกต้องและเลือกคัดเฉพาะฉบับสมบูรณ์ จำนวน 797 ฉบับ การสุ่มแยกแบบสอบถามออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มแรกใช้สำหรับการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis) จำนวน 397 ฉบับ กลุ่มที่สอง ใช้สำหรับการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) จำนวน 400 ฉบับ

## 2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นที่ 2 การวิเคราะห์เพื่อจัดองค์ประกอบตัวบ่งชี้โมเดลการวัดการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis : EFA)

ขั้นที่ 3 การวิเคราะห์เพื่อยืนยันโมเดลการวัดการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factory Analysis : CFA คือ (1) การตรวจสอบความเหมาะสมของข้อมูลของตัวแปรด้วยการทดสอบค่าสถิติเพื่อพิจารณาความเหมาะสมของข้อมูลที่จะมาวิเคราะห์องค์ประกอบคือค่า Bartlett test of Sphericity มีนัยสำคัญทางสถิติ

และค่า Measure of Sampling Adequacy (MSA) ควรมีค่ามากกว่า .60 (Hair, et al.,2010) (2) ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) ต้องมากกว่า .50 (Hair, et al., 2010) (3) การทดสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลเชิงทฤษฎีกับข้อมูลเชิงประจักษ์ค่าสถิติที่สำคัญที่ใช้พิจารณาหรือตัดสินใจในการวิเคราะห์องค์ประกอบที่แสดงว่าโมเดลองค์ประกอบสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (เสรีชัดเข้ม, 2547; สุภมาสอังศุโชติ, สมถวิลวิจิตรวรรณและรัชนีกุลภิญโญภาณุวัฒน์, 2551) มีเกณฑ์การพิจารณาตามตารางที่ 1

**ตารางที่ 1 เกณฑ์ตรวจสอบความสอดคล้อง**

| ค่าสถิติ         | ระดับการยอมรับ |
|------------------|----------------|
| $\chi^2$         | $p \geq .05$   |
| $\chi^2 / df$    | ไม่ควรเกิน 2   |
| GFI              | มากกว่า 0.90   |
| AGFI             | มากกว่า 0.90   |
| CFI              | มากกว่า 0.95   |
| Standardized RMR | ต่ำกว่า 0.05   |
| RMSEA            | ต่ำกว่า 0.06   |
| Critical N       | มากกว่า 200    |

## ผลการวิจัย

1. ตัวบ่งชี้การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis; EFA) มีจำนวน 47 ตัวบ่งชี้ แบ่งเป็น 6 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) องค์ประกอบที่ 1 ด้านการสร้างความเชื่อ ค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วมกัน มีตัวบ่งชี้ 19 ตัว มีน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .410–.896 มีค่าผลรวมของความแปรปรวน 12.243 คิดเป็นร้อยละ 26.048 ของความแปรปรวนทั้งหมด มีค่าความแปรปรวนสะสมร้อยละ 26.048 (2) องค์ประกอบที่ 2 ด้านการเป็นผู้นำแบบสนับสนุนและมีส่วนร่วม มีตัวบ่งชี้ 7 ตัว น้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .420–.719 มีค่าผลรวมของความแปรปรวน 4.128 คิดเป็นร้อยละ 8.783 ของความแปรปรวนทั้งหมด มีค่าความแปรปรวนสะสมร้อยละ 34.832 (3) องค์ประกอบที่ 3 ด้านเงื่อนไขสนับสนุน มีตัวบ่งชี้ 8 ตัว น้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .435–.647 มีค่าผลรวมของความแปรปรวน 3.123 คิดเป็นร้อยละ 6.644 ของความแปรปรวนทั้งหมด มีค่าความแปรปรวนสะสมร้อยละ 41.476 (4) องค์ประกอบที่ 4 ด้านการเรียนรู้ร่วมกัน มีตัวบ่งชี้ 4 ตัว น้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .624–.682 มีค่าผลรวมของความแปรปรวน 3.113 คิดเป็นร้อยละ 6.624 ของความแปรปรวนทั้งหมด มีค่าความแปรปรวนสะสมร้อยละ 48.100 (5) องค์ประกอบที่ 5 ด้านการสร้างทีมงานแบบมีส่วนร่วม มีตัวบ่งชี้ 5 ตัว น้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .563–.706 มีค่าผลรวมของความแปรปรวน 3.094 คิดเป็นร้อยละ 6.582 ของความแปรปรวนทั้งหมด มีค่าความแปรปรวนสะสมร้อยละ 54.682 (6) องค์ประกอบที่ 6 ด้านแนวปฏิบัติที่ดีเลิศร่วมกัน มีตัวบ่งชี้ 4 ตัว น้ำหนัก

องค์ประกอบอยู่ระหว่าง .403-.689 มีค่าผลรวมของความแปรปรวน 2.215 คิดเป็นร้อยละ 4.713 ของความแปรปรวนทั้งหมด มีค่าความแปรปรวนสะสมร้อยละ 59.395

2. ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลโครงสร้างตัวบ่งชี้กับข้อมูลเชิงประจักษ์ ได้โมเดลโครงสร้างตัวบ่งชี้ โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง (Secondary confirmatory factor analysis) พบว่า มีตัวบ่งชี้จำนวน 47 ตัวแต่ละตัวมีค่าเป็นบวก และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า มีทั้งหมด 6 องค์ประกอบ ซึ่งองค์ประกอบด้านความเชื่อค่านิยมและวิสัยทัศน์ มีน้ำหนักสำคัญที่สุด ขณะที่องค์ประกอบด้านการสร้างทีมงานแบบมีส่วนร่วมมีน้ำหนักสำคัญต่อตัวบ่งชี้การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติมากที่สุด และแต่ละองค์ประกอบ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเหมาะสมที่จะเป็นองค์ประกอบของโมเดลตัวบ่งชี้การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังนี้ ค่าไค-สแควร์  $\chi^2 = 818.01$  ค่า df = 833 ค่า p-Value = 0.64 ซึ่งไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 GFI = 0.92 AGFI = 0.90 ค่าSRMR = 0.03 RMSEA = 0.00 CN = 437.67  $\chi^2/df = .98$

## อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis; EFA) พบว่า ตัวบ่งชี้การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา มีทั้งหมด 47 ตัว ซึ่งลดลงจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพที่มีตัวบ่งชี้ทั้งหมด 54 ตัว เนื่องจากมีตัวบ่งชี้บางตัวมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนดจึงถูกตัดออก และตัวบ่งชี้ที่มีค่าไอเกนสูงที่สุดจากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ คือ การสร้างความเชื่อ ค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วมกัน ซึ่งตัวบ่งชี้นี้มีความสำคัญต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ สอดคล้องกับ (Louis, et al.,1996) Hord (2008) กล่าวว่า การแลกเปลี่ยนวิสัยทัศน์เป็นแนวทางในการทำงานของการเรียนรู้ในองค์การที่ซึ่งพิจารณาได้ว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงและการเพิ่มประสิทธิภาพที่จำเป็นต่อศักยภาพการเรียนรู้ของนักเรียนกระบวนการพัฒนาการแลกเปลี่ยนวิสัยทัศน์และความเชื่อจะไม่ได้เกิดขึ้นโดยอัตโนมัติ ยังสอดคล้องกับ Huffman (2003) ได้รายงานว่าการชุมชนการเรียนรู้จะต้องพิจารณาถึงตัวผู้ใหญ่ นักการศึกษาหรือครูผู้สอนอย่างลึกซึ้งถึงความจำเป็นในการพัฒนาวิสัยทัศน์ และมีประสิทธิภาพ

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง (Secondary Confirmatory Factor Analysis) ผลการวิจัย พบว่า ตัวบ่งชี้การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ มีทั้งหมดทั้ง 6 องค์ประกอบ และมีตัวบ่งชี้ทั้งหมด 47 ตัว เมื่อผู้วิจัยพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า จากผลจากการวิเคราะห์ค่าน้ำหนักองค์ประกอบหลักทั้ง 6 องค์ประกอบ สามารถจัดลำดับองค์ประกอบหลักที่มีความเหมาะสมในการเป็นองค์ประกอบการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จากมากไปหาน้อย ดังนี้

1. องค์ประกอบด้านการสร้างความเชื่อ ค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วมกัน มีน้ำหนักองค์ประกอบ 0.99 ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ 19 ตัว เป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญเป็นอันดับ 1 แสดงให้เห็นว่า ความเชื่อ ค่านิยมและวิสัยทัศน์ เป็นการกระทำให้โรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ นั่นคือ บุคลากรใน

โรงเรียนต้องมีความเชื่อในเรื่องของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ร่วมกัน และมีการแลกเปลี่ยนความเชื่อ ค่านิยมและวิสัยทัศน์ เป็นสิ่งที่มีความหมายมากกว่าหลักพันธกิจหรือเป้าหมายที่ส่งไปยังการเรียนรู้ร่วมกัน เป็นกลุ่ม วิสัยทัศน์นั้นถูกสร้างและบังคับใช้กันในกลุ่มโดยที่ผู้นำโรงเรียนไม่ได้ผลักดันให้กลุ่มต้องบรรลุตาม เป้าหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของลือชัย จันทรโป (2546) ที่พบว่า ค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วมกันนั้น เป็นวิธีการที่ทำให้แต่ละคนเกิดวิสัยทัศน์ การทำให้คนคิดเป็น มองไปข้างหน้า มองอนาคต สร้างสถานการณ์ จำลองแบบต่างๆ

2. องค์ประกอบด้านเงื่อนไขสนับสนุน มีน้ำหนักองค์ประกอบ 0.96 ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ 8 ตัว เป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญเป็นอันดับที่ 2 แสดงให้เห็นว่า เงื่อนไขสนับสนุน เป็นโครงสร้างที่สนับสนุนวิสัยทัศน์ของโรงเรียนและชุมชนแห่งการเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญไปสู่ความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สอดคล้องกับงานวิจัย สุภาพร ญาณสาร (2642) ที่พบว่า บุคลากรส่วนใหญ่เห็นว่าโครงสร้างการบริหาร ค่อนข้างดี อย่างไรก็ตามความต้องการให้มีการปรับปรุงเครื่องมือและระบบสื่อสาร และปรับปรุงเรื่องการระบุ อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบให้ชัดเจนมากขึ้น ยังสอดคล้องกับงานวิจัย สายฝน บุญชา (2649) ที่พบว่า การปรับเปลี่ยนโครงสร้างองค์การทำให้บุคลากรมีความคิดเห็นต่อขวัญกำลังใจการปฏิบัติงานด้านความผูกพันกับ องค์การ ด้านเจตคติในการปฏิบัติงาน และด้านความสามัคคี

3. องค์ประกอบด้านการเป็นผู้นำแบบสนับสนุนและมีส่วนร่วม มีน้ำหนักองค์ประกอบ 0.88 ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ 7 ตัว เป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญเป็นอันดับที่ 3 แสดงให้เห็นว่า การเป็นผู้นำแบบ สนับสนุนและมีส่วนร่วม นั้น เป็นสถานการณ์ส่งเสริมให้บุคคลต่างๆในโรงเรียนยอมรับในเป้าหมายของสถาบัน และการมีภาวะผู้นำลักษณะอย่างนี้ทำให้สมาชิกในโรงเรียนมีความร่วมมือกันอย่างสม่ำเสมอ สอดคล้องกับ แนวคิดของ สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์ (2548) กล่าวว่า ภาวะผู้นำแบบสนับสนุน (Supportive Leadership) เป็น แบบภาวะผู้นำที่เหมาะสมกับสถานการณ์ที่งานมีโครงสร้างชัดเจน (Structured) แต่ผู้ใต้บังคับบัญชาที่ ปฏิบัติงานรู้สึกมีความคับข้องใจ (Frustrating) และรู้สึกไม่พอใจ (Unsatisfying) เกิดขึ้นโดยทฤษฎีวิถีทาง- เป้าหมาย

4. องค์ประกอบด้านการเรียนรู้ร่วมกัน มีน้ำหนักองค์ประกอบ 0.82 ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ 4 ตัว เป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญเป็นอันดับ 4 แสดงให้เห็นว่า การเรียนรู้ร่วมกันนั้นเป็นการเผชิญหน้าของ โรงเรียนในเรื่องของความต้องการในตัวนักเรียนในสังคมโลกที่มีความหลากหลาย การเปลี่ยนแปลงยัง ต้องการการเรียนรู้เพื่อที่จะเปลี่ยนแปลงทัศนคติและการปฏิบัติงานในสถานที่นั้นๆ ซึ่งการเพิ่มประสิทธิภาพ ของการเรียนรู้ร่วมกันและรูปแบบของการเรียนรู้เป็นหนึ่งในองค์ประกอบที่สำคัญของการเรียนรู้ชุมชนที่จะ เป็นรูปแบบพฤติกรรมที่ซึ่งกลุ่มสามารถที่จะเรียนรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Tseng et al. (2010) ที่พบว่า การเรียนรู้ร่วมกันในสภาพแวดล้อมแบบยูนิควิตัสเป็นการจัดการเรียนการสอนที่ช่วยให้ ผู้เรียนเกิดความร่วมมือในการเรียนได้ทุกที่ทุกเวลาและยังสอดคล้องกับบริบทของการเรียนรู้ของผู้เรียน

5. องค์ประกอบด้านแนวปฏิบัติที่ดีเลิศร่วมกัน มีน้ำหนักองค์ประกอบ 0.80 ประกอบด้วย ตัวบ่งชี้ 4 ตัว เป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญเป็นอันดับที่ 5 แสดงให้เห็นว่า แนวปฏิบัติที่ดีเลิศเป็นวิธีการ ปฏิบัติที่ให้องค์กรประสบผลสำเร็จหรือการปฏิบัติที่ให้องค์กรมุ่งสู่ความเป็นเลิศโดยมีคุณลักษณะที่ สำคัญคือมีแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศอย่างชัดเจน ซึ่งจะมีส่วนสำคัญที่ทำให้ผลการดำเนินงานมีความเป็นเลิศได้รับ การยอมรับจากบุคคลหรือองค์กรที่เชื่อถือ สอดคล้องกับ Trischa Baker (2002) กล่าวว่า แนวปฏิบัติที่ดีเลิศ

ร่วมกันเป็นการร่วมมือของผู้ปฏิบัติงานภายใต้กิจกรรมที่ปฏิบัติทุกกิจกรรมเป็นกระบวนการนำกิจกรรมเหล่านั้นไปสู่ความสำเร็จ ซึ่งตัวขับเคลื่อนที่เป็นแนวปฏิบัติที่ดีที่จะนำกิจกรรมไปสู่ความสำเร็จนั้นๆ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิรพา กุลชาติวิชาติ (2551) ที่พบว่า แนวปฏิบัติที่ดีที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย การกำหนดความต้องการข้อมูลสถิติ การวางแผนและเตรียมงาน การเก็บรวบรวมข้อมูล การบรรณาธิการและประมวลผลข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การประเมินคุณภาพข้อมูล การนำเสนอและเผยแพร่ข้อมูลสถิติ และการประกันคุณภาพข้อมูลสถิติ

6. องค์ประกอบด้านการสร้างทีมงานแบบมีส่วนร่วม มีน้ำหนักองค์ประกอบ 0.77 ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ 5 ตัว เป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญอันดับที่ 6 แสดงให้เห็นว่า การสร้างทีมงานแบบมีส่วนร่วม นั้น เป็นการสร้างทีมงานเป็นกระบวนการสร้างความสัมพันธ์ภายในกลุ่ม มุ่งปรับปรุงคุณภาพความสัมพันธ์ที่มีอยู่ต่อกันระหว่างสมาชิก ให้มีประสิทธิผลของกลุ่มสูงขึ้นได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ (Robinson, 1994) ได้ทำการศึกษาวิจัย ผู้บริหารในทีมงานซึ่งศึกษาโดยประเมินการมีส่วนร่วมของสมาชิกในทีมงาน โดยการนำเอาวิธีการทางมนุษยวิทยา และบทบาทหน้าที่ที่ไม่ดีของระบบราชการมาวิเคราะห์ พบว่า เงื่อนไขใดๆ ต่อการมีส่วนร่วมจะเกิดขึ้นเมื่อระบบการทำงานอยู่ในแนวเส้นตรงเดียวกับโครงสร้างองค์การ สมาชิกผู้ปฏิบัติงานที่แสดงออกถึงการทำงานกลุ่มที่ดีมีทักษะ และสามารถให้คำปรึกษา เป็นผู้ทำตัวเป็นแกนกลางของการพัฒนาทีมงานได้อย่างดีเยี่ยม องค์ประกอบด้านแนวปฏิบัติที่ดีเลิคร่วมกัน

### ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย พบว่า ตัวบ่งชี้การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ มี 6 องค์ประกอบ ประกอบด้วย 1) องค์ประกอบด้านความเชื่อ ค่านิยมและวิสัยทัศน์ 2) องค์ประกอบด้านความเป็นผู้นำแบบสนับสนุนและมีส่วนร่วม 3) องค์ประกอบด้านเงื่อนไขสนับสนุน 4) องค์ประกอบด้านการเรียนรู้ร่วมกัน 5) องค์ประกอบด้านการสร้างทีมงานแบบมีส่วนร่วม 6) องค์ประกอบด้านแนวปฏิบัติที่ดีเลิคร่วมกัน ผู้บริหารและครู หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอาจนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปเป็นแนวทางพัฒนา ดังต่อไปนี้

1. ควรนำตัวบ่งชี้การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ และนำตัวบ่งชี้การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ใช้เป็นเกณฑ์การประเมินโรงเรียนว่าเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้หรือไม่

2. ควรนำตัวบ่งชี้การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ไปใช้เป็นแนวทางการพัฒนาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เพื่อให้เป็นโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้ต่อไป

### เอกสารอ้างอิง

จิรพา กุลชาติวิชาติ. (2551). การพัฒนาแนวปฏิบัติที่ดีในการผลิตข้อมูลสถิติของสำนักงานสถิติจังหวัด ปีการศึกษา 2551. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (สารสนเทศศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ลือชัย จันทรีไพบูลย์. (2546). **รูปแบบการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ของโรงเรียนอาชีวศึกษาคาทอลิกในประเทศไทย**. เทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรมดุสิตบัณฑิต (การบริหารอาชีวศึกษา). สถาบันเทคโนโลยีพระเจ้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์. (2548). **ภาวะผู้นำ ทฤษฎีและปฏิบัติ : ศาสตร์และศิลป์สู่ความเป็นผู้นำที่สมบูรณ์**. พิมพ์ครั้งที่ 2. เชียงราย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

สุกมาสอังค์โชติ, สมถวิลวิจิตรวรรณและรัชนิภาบุญญานุวัฒน์. (2551). **สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์ : เทคนิคการใช้โปรแกรม LISREL**. กรุงเทพฯ : มิสชั่นมีเดีย.

สุภาพร ญาณสาร. (2542). **ความต้องการของบุคลากรในการปรับปรุงโครงสร้างการบริหารงานโรงเรียนปิ่นสร้อยแยลส์วิทยาลัย**. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สายฝน บุญชา. (2549). **ผลกระทบต่อขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรห้องสมุดมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลในปรับเปลี่ยนโครงสร้างองค์กร**. ปทุมธานี : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

เสรีชาติ แซ่ม. (2547, มีนาคม). “การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน” **วารสารวิจัยและวัดผล การศึกษามหาวิทยาลัยบูรพา**. ปีที่ 2 (ฉบับที่ 1) : 15-42.

วิเชียร วิทยอุ ตม. (2548). **ทฤษฎีองค์การ**. กรุงเทพฯ: ชีระฟิล์ม แอนด์โซเท็กซ์.

Hair, Jr, Joseph F., Black William C., Babin Barry J. And Anderson Rolph E. (2010). **Multivariate Data Analysis : A Global Perspective**. 7<sup>th</sup> ed. New Jersey : Pearson Prentice Hall.

Hord, S. M. (2008). **Evolution of the professional learning community**. Journal of Staff Development of Staff Development

Huffman, J. (2003). **The role of shared values and vision in creating professional learning communities**. NAASP Bulletin, 87(637), 21-34.

Goker, S.D. (2006). **“Learning for Learning : Reflective Management in EFL School”** Theory into Practice. 45 (2) : 187-1496.

Louis, Karen Seashore and et al. (1996). **"Teachers' Professional Community in Restructuring Schools."** American Educational Research Journal 33:757-98.

Robinson, P.M. (1994). **Efficient tests of nonstationary hypotheses**. Journal of the American Statistical Association 89, 1420-1437

Trischa Baker.(2002). **Key performance Indicators Manual**. Australia: Mc Peson's Paintice-Group.

- Tseng, G., Wu, C.H., & Hwang, G. (2010). **A Collaborative Ubiquitous Learning Approach for Conducting Personal Computer Assembling Activities.**  
In International Conference on Advanced Learning Technologies,  
pp. 726–727
- Wilson, B. & Ryder, M (2009). **Dynamic Learning Communities:** An Alternative  
to Designed Instructional.